

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hozva:	Vidéken postai szétküld:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6	Fél évre . . . 7
Negyed évre . . . 3	Negyed évre . . . 4
Egy hónapra . . . 1	Egy hónapra . . . 1

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzeket a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr | Bővegegy külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 | Váltór sora . . . 10

Szerkesztőség:

Az arad-eszaki egyesült vasúti palotájában, hova a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Az ellenzéki sajtó kenyere.

Budapest, augusztus 30.

(—i—) A szegedi tanítói nagygyűlés alkalmát is megragadta az ellenzék, hogy a régi verklit ismét nyekegtesse a tanítók szomorú sorsa felett krokodilus könyeket hullasson: vajjon hogy nyerhetné le a tanítók szavazatait a maga táplálására. Mert ha ez a nóta most szólna először, még azt hihetné az ember, hogy az ellenzék végre valahára „nem korteziából” is tesz valamit, s hogy a tanítók sorsán segítsen, megszállta a humanitás, ámde tapasztalva, hogy nem lehet szó fizetésjavításról, de seholy, hogy az ellenzéki sajtó ott ne teremne s visító hangszereivel százszor nagyobb lármát ne csapna, mint az érdekelt felek, kik persze azt hiszik erről a rettentő bombardó bömbölésről, hogy ingyen zene. Pedig semmi más, mint szenzáció, a mely szenzációknak a nemét a vásárra járó emberek jól ismerik.

A szenzáció fölismeri, kinek mi a célja, hívják, nem hívják, ott terem. Mit tetszik venni? Vagy: Mit tetszik eladni? És megy árut, vagy vevőt keresni. Azután ha meg van az üzlet, tartja a markát.

Ilyen vásár most a fizetés emelések divatja. Nincs osztály, mely az állam által fizettetik, hogy fizetés javításért ne folyamodnék. Az ellenzéki sajtó lesi az alkalmat és kéri, nem kéri, azonnal nótára gyújt. Üzlet végeztével szavazatért tartja a markát.

Nekünk semmi szavunk az ellen, ha valamely osztály sorsán segitendő, fizetés

emelésért folyomodik, de igenis van szavunk az ellenzéki sajtó farizeuskodása ellen. Még ha nem gondolnának is rá egyes osztályok, az ellenzéki sajtó kezdi el az elégedetlenség szítását, az igények felkorbácsolását, várva belőle két hasznot: mert vagy kapnak fizetésemelést, vagy nem. Ha kapnak? Tartja tenyerét az ellenzéki sajtó és parlament, hogy azt nekik köszönhetik. Igaz, hogy a hivatalnok mégis csak le van kötve és nem szavazhat az ellenzékre, de van rokona, komája, sógora. Ha pedig nem kapnak javítást, akkor a felkorbácsolt elégedetlenséget használja fel. Ezt az elégedetlenséget különben akkor is fenntartani igyekezik, ha a javítás megtörtént, mert akkor meg elkezd keveselni.

De vajjon mit szólna az ellenzék, ha a kormány elkezdene emelni a fizetést és elkezdene emelni az adót is? Mert hiszen a fizetés emelése könnyen megy, csak legyen miből. Hogy fordítana köpönyeg az ellenzéki sajtó, hogy állna rögtön az adófizető közönség pártjára, ami persze jobban kifizetné magát, mert kilenczven-szer annyi mint a hivatalnok.

Szerencsére a kormány tisztában van a dolgokkal és bármit csináljon az ellenzéki sajtó és parlament, addig nyújtózik amennyire a paplan ér. Tanult a Lónyay kormány példáján, mely hogy az ellenzék tetszését megnyerje, rohamlépésekben kezdett haladni a költségek terén s azt nyerte vele, hogy aki ezért legjobban ütötte az ellenzék volt. Jól is tette az ellenzék. Minden oly kormány, mely az ellenzék és nem az ország tetszését kívánja megnyerni, megérdemli az ilyen elbánást.

Wekerle sem azért rendezte a pénzügyeket, hogy oktalan tetszévágyból ismét összezavarja s ha megköveteli az adófizetőktől az adózás hazafiságát, a javítást igénylőktől is megkivánhatja még egy ideig a türelem hazafiságát. De az adózókat azért terhelni újabb terhekkel hogy a fizetések t e t e m e s e n emeltesse, egy hazafinak se lehet becsületes szándéka. Hanem amennyi lehetséges annyit megtesz.

Belföld.

Az országgyűlés összeülése.

Szapáry Gyula gróf miniszterelnök, ki két hetet töltött Ostendében, a tegnap délutáni gyorsvonattal Bécsből Budapestre érkezett. A magyar országgyűlés szeptember 26-án fog összeülni. Mint a „Pol. Corr.” jelenti, azonnal beterjesztik a költségvetési törvényjavaslatot és megválasztják a delegáció tagjait.

Széchenyi Imre utóda.

A „W. Allg. Ztg.” Bécsből telegrafálja, hogy Szögyény Lászlónak, a király személye körüli miniszternek kinevezése a berlini nagykövetségre most már biztosra vehető.

Egy főispán lemondása.

Zuber József, Komárommegye és Komárom szab. kir. városnak két évtized óta főispánja, beadta a lemondását és nyugdíjazását kérte. Lemondását a belügyminiszter elfogadta és nyugdíjaztatása október elején meg is fog történni.

TÁRCSA.

— Augusztus 31. —

Asszony.

Szerette, hát feleségül vette.

Mikor az ünnepelt színésznő és az egyszerű hivatalnok esküvőjük után nászutazásra mentek, az egész város csak róluk beszélt. Csodálkoztak a ragyogó szépségű művésznőn, aki imádoival, koszorúival s a magasztaló kritikákkal keveset törődve, ottár elé lépett egy jó állású, de udvarlói között nem éppen elsőrendű szerepet játszó hivatalnokkal. Hogyan? Ilyen volna az isteni művésznő izlése? Nem talált volna-e szebb, előkelőbb, gazdagab férjet? Kicsoda az az ember, akit majdnem az ismeretlenség ködéből ragadott magához? Harmincz esztendő, elég csinos férfi. Mit szerethet rajta? Nem tudják megérteni.

A másik része a közönségnek pedig, a polgárisan gondolkozó családok, különösen, amelyekben még felnőtt leányok is voltak, irigy megszólással mondták:

— Az ugyan beleválasztot! Az ördög megvakithatta. Olyan okos, józan ember, hogy vehetett el egy színésznőt? És éppen azt, akit eivett! Biztos lesz-e a felől, hogy neje csak őt fogja szeretni? Vagy egyáltalán fogja egy kissé is szeretni? Miféle arány az, amely kettőjük közt fenn áll? A nőnek évi 8000 frt.

a jövedelme. A férfinak legfejebb 2000. A nő fényhez, ékszerekhez, togatokhoz, drága toalettekhez szokott. A férfi egyszerű, szerény. Okosabb lett volna bizony, ha magához illő leányt vesz el.

... A tova robogó vonaton utazó ifjú pár boldogan tekint egymásra. A komoly férfi lelkében újra, meg újra, ezredszer már, szintén fölmerülnek a kételyek. De egy tekintet e szemekből, egy kézzel a puha kis kezétől és egy forró, hosszú csók arról a szomjas, édes, gyönyörűséges ajakról: kibékít bensejében minden aggodást.

Szerette, hát feleségül vette.

Bentartak egy fél világrészt. Aztán hazajöttek. A kíváncsi világ meglepetve tapasztalta, hogy szerinte össze nem illő pár még mindig úgy él, mint a gerle-család. Az asszonyka — szebb, bájosabb, mint valaha — most még jobban elragadja, a közönsé etművészetének, egyéniségének hatalmával. És a férj, a boldog, az irigyelt férj, aki minden próbára elkísérte kis feleségét, a közönség soraiban bámulta minden előadáson imádott bálványát. Örömtől sugárzó arccal hallgatta a tetszés felzúgó tapsait. Csillogó szemei odalöveltek izzó sugarakat a színpadra s akitszázak és ezrek tüntető tapsai ujjongva hívtak, az édes mosolylyal viszonzta férjének boldog tekintetét.

... Egy estélyen voltak. Ejjél előtt

mentek haza. A nő szívesen maradt volna még. De a férj rosszulétről panaszokodott. Szótlanul ültek a kocsiban. Az asszony összehuzta selyem köpönyekjét fehér vállán s a félbeszakított mulatság előtérbe toluló alakjairól gondolkodott. Igazán kár, hogy ott kellett hagyniok! Pedig milyen jól mulatott. Szinte égett a jó kedvtől. — Azok a mánás fiúk mégis ügyes gyerekek! Hogy tudnak udvarolni. Miféle hatalmasan felszerelt fegyvertárral ostromolják az asszony szívet. Mindenfelől támadás alá veszik s ha csak megsejtik is, hogy gyengére találtak, ott kétszeres erővel folytatják a rohamot.

Igazán kár volt otthagyni. Nem is érti, miért akart a férje minden áron hazajönni. Alig hiszi, hogy beteg volna. Igaz, hogy most, amint némán, szinte csüggetegen ül mellette, félig becsukott szemekke, majdnem szánalmat kelt maga iránt. Igen, azt. Lobogó tűz villan át a szép asszony agyán, egész lényén. Mintha most tisztábban látna, mint eddig. Látja férjét, a jó, a hü férfit, aki minden óhaját szolgálomódra teljesíti s látja többi ismerőseit, barátait, e hatalmas, szép fiukat, akik nem siránkoznak és nem térdelnek előtte, hanem követelnek. Igen, ma az idősebb Siray-fiu nagyon nagyon is nyers volt. Nyilván elfelejtkezett magáról kissé rendre kellett volna utasítani, de eszébe sem jutott. Nem is bánja, hogy nem tette. Önmaga előtt beismeri, hogy neki jobban tetszik az a vad, egyenes beszédű Si-

Arad megye rendkívüli közgyűlése.

Arad megye törvényhatósági bizottságának tegnap délelőtt 10 órakor Szathmáry Gyula alispán elnöke alatt rendkívüli közgyűlése volt, mely iránt ugy a bizottsági tagok, mint a közönség körében élénk érdeklődés nyilvánult.

Két fontos tárgy volt napirenden. Az egyik a megyei lovassági laktanya ügye, a másik a szüreti határidő megállapítása.

Elnöklő alispán előterjesztésében ismerteti a lovassági laktanya építési munkálatainak elvállalására megtartott s tegnapi számunkban ismertetett árlejtés eredményét, mely szerint a legelőnyösebb ajánlatot Ursitz Lipót és fia aradi czég tette, amennyiben 539,887 frtért vállalkozott a munkálatok eszközésére. Az eredményt a közgyűlés jóváhagyólag vette tudomásul s így a laktanyát Ursitz Lipót és fia czég fogja építeni. A művezető díjai a mérnök és építész-egylet díjszabásai szerint irányoztattak elő s magával a művezetéssel Pálffy József főmérnök bizatott meg. Kiegészítetett az eddig működött laktanya építő bizottság még 6 taggal; a bizottság most Szathmáry Gyula alispán elnöke alatt a következő tagokból áll: Pálffy József, Jonescu Lázár, Purgly János, Várhelyi Béla, Boros Beni, Ormos Péter, Bohus István, Nachtnébel Ödön, Dániel Gergely, Szathmáry Mihály, Schwéger Lajos.

A laktanya építési költségeire engedélyezett fél millió forintnyi hitel az alispán szeptember 1-sei kelettel a „Pesti magyar kereskedelmi bank“-nál leszámítottatta. A bank záloglevelei 98 frt értéken állanak s így a tényleg felveendő kölcsön összege 490,000 frtra rug. Tudomásul szolgált.

A szüreti határidők megállapítása tárgyában az alispánnak az állandó választmány által támogatott azon javaslata fogadtatott el, mely szerint a határidők megállapításának joga mindaddig, míg a megyeszerte elpusztult s helyreállítás alatt álló szőlők rekonstruálva lesznek, az illető hegyközségi választmányokra ruháztatik át, a mely választmányok sürgős

esetekben önálló intézkedéstételre is feljogosítottak.

A rendkívüli közgyűlés tárgysorozata ki-merítettén, a jegyzőkönyv hitelesítése után elnök a közgyűlést háromnegyed 11 órakor berekesztette.

A közeledő veszedelem.

— Hogy viselkedjünk kolera idején? —

Arad városi tisztii főorvosi hivatala a következő két fontos egészségügyi szabályt állította össze s osztotta ki a lakosság közt mihez tartás végett:

I.

Életrendi szabályok különösen egy fenyegető kolera járvány idején.

1. A túlságos aggodalom éppen úgy, mint a könnyelműség sok rossznak szülő anyja. Egyik, mint a másik megbosszulja magát. Az arany középuton jár az okszerű óvatosság. Ebből fojolyag:

2. Alapev a mértékletesség mindenben. Árt a lakmározás, dözölés, testi és szellemi túlerőtetés.

3. A rendes, szokott életmódot kell folytatni. Legyen az eielem könnyű és tápláló. Italnak legjobb a tiszta friss víz. Kinek tehetőségében áll, szokásában van, ihat mértékletesen hort ásványvizet, vagy jól kiforrott sört is. Káros a szennyes kutviz s folyóvíz egyaránt; hasonlólag a tisztátalan jég is. A gyanus vizet meg kell szűrni, vagy inkább fel kell forralni, azután kihűtve s a levegőn felrázva tisztán, borral, növényssavval vegyítve iható. Kerülni kell mindazt, mi hasmenést okozhat; így a felette zsírosat, vagy olajosat, a nedvdus gyümölcsfélét.

4. Ülöfoglalkozásnak az üdítő testmozgást a szabadban el ne hanyagolják.

5. Az időjárásnak, a nap szakának megfelelő legyen az öltözék. Hűlésre, hasmenésre hajlandó ember flanel hasövet viseljen.

6. A test és a ruházat tisztaságára kell törekedni. Rendszeresen mosakodni, óvatosan fürdeni szükséges. Jól jár el, ki az étkezés előtt s után száját kiöblíti, kezeit megmossa. A ruházatot, ágyneműt szellőztetni, rövid időszakban változtatni üdvös eljárás.

7. A háztája s a lakás tisztán tartandó, a talajt s a levetőt fertőző állati és növényi hulladékot szorgosan el kell távolítani.

8. Legfőbb gond lesz kifejtendő a betegek ürülékének, az ürülék által szennyezett

edényeknek, ruha és ágyneműek kezelésénél. Tisztaság itt is a jelszó. Az edények 5% karbol oldattal öblítendők; azok fenekét mindig ez borítsa. Minden szennyes ruhaneműt erős klormészszel kevert luggal telt dézsába kell áztatni. — Kevésbbé értékeset legjobb elégetni. — A beteg lakását szellőztetni, ecetgőzzel, fenyőillattal üdíteni. A gyógyulás bekövetkeztével a meszelés és surolás áll a sorrenden.

9. A betegek felesleges látogatása, a halottak körüli hivatalan időzés, használt tárgyak elhurcolása legtöbbször nyujt alkalmat a fertőzésre.

10. A járvány idején burjánzó javas egyvelegok — tinkturák — csak időt és pénzt rabolnak. Már a fájdalomtalan intő-hasmenés-kór szakszerű, hivatott tanács után kell látni, az észszerűt kell mindenkor követni.

II.

Egészségügyi házszabályok.

1. Az egészség fentartására főkövetelmény a tisztaság a házba s a háznak környékén. Csak az által vagyunk képesek a talaj szennyeződését, a lég fertőzését meggátolni. — Ugyanezért:

2. A ház udvarán minden hulladék a reggeli és délutáni órákban összeseperendő s addig is míg elvitetnék, fedett tartányba, kosárba gyűjtendő.

3. Az udvari folyókat naponként kétszer tiszta vízzel öblíteni, kikotorni, esetleg, ha bűzös, mézstejjel, vagy 10% vasgálicz oldattal fertőtleníteni kell.

4. Elengedhetetlen követelmény az árnyékszék tisztántartása. Annak ülőkéje hetenként legalább kétszer luggal surolandó; szennyezett tülkéje vízzel öblítendő s kiséprendő. Magába az árnyékszék üregébe minden harmadnap az osztályok szerint egy-egy kis locsoló 10% vasgálicz eldatot, vagy 5% nyers karbol keveréket, vagy legalább 10 százalék mézstejet kell fertőtleníteni czéljából önteni.

5. A folyosókat, lépcsőházakat naponként egyszer seperi kell.

6. A kapu alja szinte naponként egyszer fellocsolandó s kiséprendő. Szűk udvarok kapuit, valamint a szűk bejárati házak ajtóit egész nap, mindkét szárnyra tárva kell tartani.

7. A házbeli kut környéke különös figyelmet igényel. Ott pocolya, öblögetés, mosás nem tűrhető s a kut minden szennyezését gondosan megelőzni kell.

8. A lakások reggeli és esteli szellőzése a lakók jóléte érdekében áll. Azoknak porrói, szennytől, hulladéktól megóvását minden ember helyes érveke előírja.

ray, mint az ő jó, de jámbor férje. Milyen jámbor is szegény.

A szinpad királynője, amint lopva férjére tekint bizonyos nyuktalanságot érez. Szemre hányás-félét önmaga ellen. Miért is választotta éppen ezt az embert? Mert az első volt, aki a gazdag Vadász gróf hirtelen elpártolása után, a leghűségesebbnek mutatta magát? Ah, most balga volt. Akkor tetszett neki e derék, becsületes ember. Ugy érezte, hogy elűtő természetek szépen kiegyenlítődnek a házasságban. És boszut is akar állani hirtelen Vadásznak. Más pedig — bevallja hisz senki sincs, jelen — akkor nem volt „kéznel.“ Hát férjhez ment ehhez. De nem illenek össze. Az a vonzódás, a mit eddig mutatott iránta, — most úgy érzi — tettetett, csalfa volt. Mint egy eljátszott szerep, melyet a sarokba dobott vagy hervadt koszoru: úgy kezdett föltűnni, előtte az egész házasság...

A kocsi megrázkodott. Valla érinté férjét. Hirtelen fölrezzent a valóra:

— Nem szerep volt csupán. Nem hervadt virág. Nem lehet eldobni. Játszani, viselni kell továbbra is. Eskü parancsolja.

Hideg borzongás fut végig a szép asszony tagjain.

— Nem játszik többet. Eddig lehet, bolond volt, vak, örült. Bánja de nem akar továbbra is az maradni. Elvesztegette legszebb idejét a férfi mellett, akit becsül, becsülni fog ezután is, de nem szereti. Nem tehet róla. Nem összeillők. Természeteik különfélék. Az ő szive nem az állandó érzelmek fészke. A változatosságot, a különözserűséget, a szokatlant szereti. Unja az örökös egyformaságot. Bár meg nem történté tudná tenni, a mi tör-

tént. De nem lehet. Hát jó. Legyen máskép. Miért ne élne a szive szerint?

A kocsi megállott. A férj gyöngéden lesegítő nejt. Bent a lakásban pedig halkán szólott:

— Bocsáss meg, édesem, hogy zavartalak mulatságodban. Rosszui vagyok s nem tudtam volna nyugodni, ha távol vagy. Majd máskor kipótolod. Jó?

Az asszony alig tud az ura szemébe nézni. Csókra nyujtja fehér homlokát s jó éjt mondanak egymásnak.

A férj hosszan néz utána. A nő érzi e tekintetet átszeggő erejét s lassan, szólanul megy szobájába.

Alom nem jó szemekre. Erzi, hogy lelki egyensúlyát megzavarta az est. Nincs tisztában önmaga fölöl. Heves harc dúl belsejében. Ami egy asszonyi lényben rejte van: eltitkolt szenvedély, kacérság, olthatlan vágy, hajlam a csábító bűnre, iszonyu harcra kelt a feleség szelid erényével, hűségével, oltár előtt fogadott ragaszkodásával. Szinte feljajdult e benső harc vérző künjaira. Százféle gondolat, terv cikázik át agyán. Itthagya e házat most, éjnek idején. Visszamegy a bálba. A Siray-fiuhoz. A nagyobbikhoz. Odaveti magát a keblére a lábai elé. Atadja magát neki. Szétszakít minden köteleket, mely az urához köti. A szive szerint akar élni ezután ha eddig bolond volt...

S ime a démon nem szunnyad. Idegesen ölti fel újra ledobott ékszereit, ruháját. Segítség nélkül, hogy a cseléd ne lássa izgatottságát, készül el toalettjével. Pár percz múlva ismét készen áll. Most már nem gondolkozik. Mintha ezer ördög üzné, megy. Megy vissza a bálba. Nem jut eszébe a feltűnés, a botrány,

amit okozni fog. A szégyen, melylyel becsületes férjét beborítja. A győzelem mosolyát nem látja a Siray arcán, midőn fölemeli az elbukottat... Megy, siet, kábult fövel hangosan dobogó szívvél...

Kis lépteit fölfogja a folyósó lágy szőnyege. Forró arcát megesapja egy nyitva feledett ajtón bemenekült légarám. A fullasztó forróság, melyet maga körül érez, beteggé teszi. Halkított léptekkel megy el férje szobájának ajtaja előtt. Egy pillanatra meg is áll, hogy annál gyorsabban fusson tova.

De nem, ismét megáll. Visszafojtott lélegzettel hallja férje nyugtalan hörgését. Nagyon beteg vajjon? Nem sejtje-e az ő elpártolását? — Szeretné látni, még egyszer, talán utoljára. Utoljára? Igen, mert ha most elmegy, tudja, nem jön többé vissza. Nem jöhet. E gondolat megzavarja. Hová megy tehát? Odadobja a tiszta családi élet örömeit a bizonytalanra a szenvedély szennyes hullámaiba, hogy azok örökre elnyeljék? Ezt érdemi tőle ez a férfi?

Amilyen hirtelen történt az átalakulás, olyan gyorsan lohadt le a féktelenül fölcsapott láng is. Egy pillanatt s bent termelt a férjénél, a meglepetések legnagyobbját hozván reá. Egy hatás jelenetben, melyért a szinpadon bizonyára kitapsolták volna, elsírta, szavalt, töredelte már is megbánt tervét gondolatait s aztán bűnbekergető szeméinek csodás tekintetével hajtotta le szép fejét meglepett férje előtt:

— Tiéd vagyok ismét. Ölj meg!

S a férj?

Szerette. Hát megbocsátott neki.

Adorján Armin.

9. Az egészségügyi házszabályok megtartását követelni, azok végrehajtására felügyelni; a szükséges szereket kiszolgáltatni a gazda kötelességét képezi.

Zimonyból a következő megnyugtató híreket vesszük: Teljesen általában az a hír, mintha itt a kolera fel lépett volna. Meglehetősen erős váltólázon kívül az általános egészségi állapot kielégítő. Ugy az érkező hajók és vasutak, mint a feletről jövő utasok orvosi vizsgálatnak vették alá. Koch tanár a koleráról nyilatkozott ugyanis Hamburgból írják: A polgárság mai gyűlésén Bachmann szenátor közölte, hogy gyorsan terjed, de épp oly gyorsan meg is szűnik. A betegség kiütése és az orosz kivándorlás közt nincs semmi külső, kimutatható összefüggés.

Berlinben tegnap óta kolerahoz hasonló 16 betegedést konstataáltak, mely esetek közül egynek halálos kimenetele volt. — Koch tanár határozottan ellenzi az utczák mértékentul való locsolását, mert a nedvesség a kombatilluszok legjobb terjesztője.

A párisi „Gaulois” jelentése szerint tegnap körülbelül 20 egyént számláltak a párisi kórházakba, kik kolerahoz hasonló tünetek között betegedtek meg. Petter dr. hozzá intézett kérdésre azt válaszolta, hogy Párisban úgy a kolera asiatica, mint a kolera nostras fellépett. A járvány állítólag a panterrei asyumból indult ki.

Kopenhágában hivatalosan megállapították, hogy tegnap este 9 óráig egy koleraeset sem fordult elő.

Külföld.

Királyunk távirata Ferdinándhoz.

Ferdinánd fejedelem a filippopoli kiállítás alkalmából diszcedett adott, melyre hivatalosak voltak: Törökország külön követe a kiállítás alkalmából és az állandó szófiai követ, az osztrák-magyar konzul és a kiállítás magyar és osztrák kiztosa, valamint a sajtó képviselői. A fejedelem tisztelettel mondott a szultáura, mire a török rendkívüli követ válaszolt. A fejedelem valamennyi jelenvoltakkal váltott néhány szót és fölemlítette, hogy őt Ferenc József felsége a kiállítás megnyitása alkalmából a legmelegebb hangutávirattal üdvözölte.

Visnegradszki lemondása.

Pétervárról írják: Jól értesült helyről megerősítik, hogy Visnegradszki pénzügyminiszter csakugyan lemond. Witte közlekedésügyi miniszter lesz a kinek kinevezését legkésőbb szeptember 11-re várják.

A szerb válság.

A minisztertanács ma megbizta a pénzügyminisztert, hogy dolgoztassa ki a dohány- és só monopólium megszüntetését elrendelő törvényjavaslatot. Az ekként elmaradó jövedelmet a dohányültetési engedélyekkel és más adóval számdékoznak pótolni. A pénzügyminiszter már kirendelt egy bizottságot az ügy tanulmányozására. A Szerb és a Zastava számos táviratot közöl, melyekben Avakumovic söt üdvözlik kormányra lépése alkalmából, míg ellenben az Odjek azokat a táviratokat közli nagy számban, melyekben Pasicsnak gratulálnak a visszalépése alkalmával tanusított magatartásáért. A radikálisok különben máris számos népgyűlést tartottak. Így Tinprján, Katicsa, a szkupstina elnökének elnöklése alatt, továbbá Piroban, Pocsarevaczon, Golubaczon, Lazarevacban, Azmeredevében, mely utóbbi helyen Maximovic diszidens képviselő és ügyvéd szolidaritást vállalt a disszidensek nevében a párt zömével. Együ léseken hozott határozataikban a radikálisok helyeslőleg nyilatkoztak Pasics magatartásáról. A belgrádi radikálisok szeptember 2-án külön vonaton Alexinacba utaznak, a hol meg fogják tartani évi zártgyűlésüket. A királyné kérdése megint erősen foglalkoztatja a kormányköröket. Ribarac belügyminiszter kijelentette, hogy nem soká lesz miniszter, ha nem alkotnak olyan tör-

véyyt, a mely Natália királynénak megengedi a Belgrádba való visszatérést. Natália azonban megfogadta, hogy addig nem tér vissza Belgrádba, a mig Risztics regenslesz. Feltűnő mindenestre, hogy a régenség a király elé bocsátotta Gyorgyevics Cana kisasszonyt, a királyné udvarhölgyét, a ki nemrég tért haza Biaritzból.

Tanügy.

Tanév kezdete az ipariskolában.

A műhelyek szünidőt élvező tanulókra is megkezdődik az iskolai munka. Az ipariskolák felügyelő bizottsága lapunk utján a következő felhívást teszi közzé:

Az Arad szab. kir. városi alsófoku ipariskolában (tanonciskola) a jövő tanévre való beiratások szeptember 4-én (Vasárnap), 8-ikán (csütörtökön) és 11-én (vasárnap) délelőtt 8-11 óráig, 5-én (hétfőn), 6-án (kedden), 7-én (szerdán) és 9-én (pénteken) délután 5-7 óráig eszközöltetnek a templom-utcai iskolaépület földszinti termében.

A tanoncok a beiratásnál az előző évi iskolai bizonyítvánnyal, újon felvett tanoncok az ipartestület által kiadandó felvétel igazolvánnyal kell, hogy megjelenjenek.

A beiratásnál minden tanonc 1 frt. 10 krt fizet tandíj fejében, azonfelül 1 frtot, melyből könyvek és írószernek fogunk minden tanuló számára beszereztetni. A 2 frt 10 kr. lefizetése nélkü senki sem iratik be.

Felhivatnak a tanoncztartó iparos mesterek, hogy tekintettel az 1884. XVII. t. cz. 62. §-a, illetve 157. §. a) pontjára, tanonczikat a mondott időben okvetlenül beirassák, mert az oktatás szeptember 15-ikén kezdetét veszi s az ezen ideig be men irt tanoncok mesterei ellen a törvényes eljárás foganatba fog vétetui. Arad, 1892. augusztus 30-án.

Arad sz. kir. város ipariskolai bizottsága.

Iskolai beiratások.

Városi Gizella kintűnő hírnevének örvendő 8 osztályu leánynevelő- és tanítóképzésében, már folynak a beiratások, igen szép sikerrel.

Az előadások szeptember 5-én kezdődnek.

A felvételi felvételek: Bejáró tanuló fizet 5 frtot. beonlakó 30 frtot. A kik zongoraoktatásban is akarnak részesülni, külön havi 5 frtot fizetnek.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 764.0 mm., délután 2 órakor 761.7 m. Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 19.3, délután 2 órakor C° + 29.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 2. délután 2 órakor DN. 3. Felhőzet: reggel többnyire derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A nő geográfiája.

I. Fekvése.

A nő az angyal és ördög között fekvő világ-rész, negyven fok magasságban a himnemű szélesség felett s két fok magasan minden felett, ami leginkább közeledik az isten egyenlítőjéhez. Határai: éjszakra a holnap kétségbeesztő Szibériája; keletről a házassági husos faszék fukarságának Angliája; nyugatról az ujdonságok után örökké vágyódó Franciaország; délről a különféle szerelmek, fenséges nélkülözések és hősies önfeláldozásnak Tűzföldje. Jóllehet ezen világot megalkotása óta ezer meg ezer utazó utazta át, sőt el lehet mondani, hogy nincs ember, ki ne utazott volna abban, mindazáltal el lehet mondani, hogy teljesen ismeretlen az s valószínűleg ismeretlen marad örökké. Időközönként a legidegesebb és legellentétebb híreke hirdették e világrész terményeiről, folyóiról és éghajlatának változásairól, de egy sem bizonyult valónak és igaznak.

II. Éghajlata.

A nő országának első utazói azt erősítették, hogy e világ utjainak legközségesebb kövezetei gyémántok. E lelkesült és meggondolatlan trisztákat hidegen számító komoly elemzők követték, kik bebizonyították, hogy ez országban a gyémántok nem egyebek a napsugárban ragyogó fénysemecknél.

E világban a napnak isteni elnevezése van:

szerelmeknek hívják és sajátságos, a legutolsó katonák által hosszasan vizsgált és felfedezett tulajdonsága van. E nap különös tulajdonságainak tökéletes ösmerete végre odavezetett, hogy az utazók különböző leírásának összehasonlításából egy végleges ítélet lehetett hozni arról.

A nő világa talajának kavicsai nem egyebek kavicsoknál, de szerelem napjainak első sugara gyémántokká változtatja azokat; a nap leáldozván, a gyémántok ismét kavicsokká válnak.

E napnak — így szólnak a merész kalandorok, kik sütkéreztek sugaraiban — van rokon-szenve és kitüntetés. Elég közönyösen veti sugarait a ruhára és a rongyokra; de sokkal örömebb pihen a finom kelmekén és a nyakkendő csokrokon. E nap vonzódása a divatos nyakkendőcsokrok iránt gyakran az ostobák kitüntetésére vezet, a szellemes emberek kárára. Ebből kiindulva, mondá a bölcs, hogy: „Boldogok a szellemi szegények!”

Egy gunyoros kétkedő lelke azonban azt mondta, hogy „Boldogok a szellemdusak!”

E világ holdja a kaczerság, de a helyett, hogy ő kölcsönözne a világosságot, ő adja a napnak.

A világ oceánja a hold testvére: önszeretnek hívják s megtermékenyít mindent. — Ez oceán a Nil természetével bír; ha kiszárad, termékenyít; létet ad oly végtelen folyónak, mint ő maga, mely hiszágnak nevezetik és melynek mélységét és fenekét még egyetlen merész buvár sem fedezte fel.

III. Flórája, faunája.

A mi legkülönösebb e világban az, hogy nem azok ismerik legjobban, a kik legtöbbszor látogatják. Nem, egy költő, ki csak egyetlen utazást tett abban, többet tud e világ természetéről, annak évszakaszairól és tényeiről több igaz megfigyelést tett, mint azon vén pénzűzések, kik minden irányban átkutatták azt. A nő világnak nincs más lakója, csak ő maga; egyedül lakik abban és ez elég is.

Vadállatai közül legnevezetesebb a férfi és a huszártisztek.

Folyóiban az érdektelen szerelem áprilisi halai uszkálnak.

A madarak közül a világban diszlenek: Az agyvelő nélküli szép fejű liba; A fogait mutogató szellemes papagály; A vércse karmai közé kerülő édes szavu gerle;

Az Ulysses eltávozásán vigasztalódó Penelopekakuk;

A szeszélyek baglya, melyet szerelemnek tartanak.

A senkit sem bántó szép nyaku páva. Az apró megszólalások hollója; A krinolinban csiripelő veréb.

E világ vegetációja a legtermékenyebb vidékek pompájával vetekedik, s teremés minden növénye, a tápláló harmattól kezdve a mérges bűrökig, az illatos ibolyától a bolondító csalmatakig, a rózsától a nefelejtsig, a védő repkénytől a szagató bogáncsig, a jó isten minden virága és talán minden tövise kénye szerint tenyészik itt, mosolyog és gunyolódik. E vegetáció minden évszaktan változik, de mindig megtartja erejének és elrombolhatlanságának fokát.

Tavaszkor liliom és gyöngyvirág fedik a talajt; nyáron rózsák, napraforgók és érett kalászok hajlonganak és sütkéreznek e nap sugaraiban, — őszkor a szomorú füzek, vízi liliomok és tápláló körték vonják magukra a tekinteteket s télen a hóvirágok szomorú mosolyával, a hervadt és lombtalan bokrok szuró töviseivel zokognak az elmult szerelemnek.

IV. Időjárása.

A nő világában az időjárás folytonos változásnak van alávetve.

Napja, mint minden nap, felváltva, hol ragyog, hol felhők által elsötétült. Folytonosan foggyatkozásnak van alávetve az által, hogy a szemérmesség felhője és a föld közé lép. De alig emelkednek fel a napfogyatkozások ködtömegei, midőn a vágyak vihara keresztül tör az elrabolt fellegek és szárnyának egyetlen csapásával megtisztítja felhevített ragyogó korongját.

Athmoszféraja e világnak a tiltott gyümölcs illata.

V. Utazások a nő világában.

E világba gyermekként utazik az ember s oly költőként tér vissza, mint maga a szerelem, vagy kétkedőként, mint a tapasztalat.

Mind ezek daczára ez az egyetlen világ, ahol az ember megtagadja az istent, imádván az ör

dögöt. Az ki nem volt e világban, nem volt sehol.

Századunkban minden ifju ugy beszél e világról, mintha annak minden redőit és vidékét ismerné, pedig a legtöbb csak a széleit látta e világnak.

Nagyon hizelgő egy férfira nézve, ha egy tünteti fel magát, mintha sokat utazott volna e világban. Azért a jogoncok, kik még alig fejlettek s kiknek a befött még ott fénylik szájuk körül és ujjakon még ott feketélik az írásbeli gyakorlatok nyoma, irigylendő ügyességgel gagyognak e világról. Pedig hát ismert igazság, hogy e világban nem lehet utazni addig, míg az ember nem érzi, hogy ajakán ütöget a tizenhetedik év növényzete.

Napjainkban csak a vének tanulnak, de azért ez nem igazolja, hogy a fiatalok többet tudnak. Akik manap e világban utaznak, azt hiszik, hogy mindent tudnak, mert saját Belgiumuk utcáin sétálnak.

A nők világának Belgiuma oly csempész föld-rész, ahol eladják a szerelmet, ama jelentéktelen különbséggel, hogy a vevő mindég meglopott is egyszersmind.

Ez a mi világunk épp oly kevéssé és csak annyira hasonlít azon országokhoz, melyeket utanoz, vagy melyeket utazott.

VI. A nő vallása.

Beszéltünk a nők világról, beszéljünk istenéről.

A nők világának istene pogány. Legyünk azonban nyugodtak, mert van egy igaz istene is és ez az ismeretlen.

A legékesszölvő és legnagyobb rábeszélő tehetséggel bíró hitküldörek sem képesek eltávolítani a nőt ez ismeretlen isten tiszteletétől.

Minthogy a nők világa eklektikus, az alak és a szám pogányságát a kereszténység magasztaló dogmáival egyesítette. Ismeretlen istenének van Krisztusa. Ez az, akit a nők mindig szeretnek.

Másnak hívják.

Mindig láthatatlan és mindig érinthetlen.

Néha fel-felveti egyik vagy másik férfi alakját, ki éppen arra téved; de ha a nő üdvözlő érkezését, eltűnik rögtön anélkül hogy kilétét nyilvánítaná.

Azon perczen, amidőn léteznek, már nincs.

Ez az a Krisztus, az örökké ohajtott de soha el nem érkezett Krisztus, kit a nők szeretnek, még mielőtt maguk szeretnek, egy oly lény ez, ki hisz mosolyuknak, pedig csak arczfintoraikat kapja.

A nők világának bibliája csak e szót tartalmazza: szeretlek!

A nő csak e szó által, e szóban létezik: ez az ő Evangéliuma, Genezise, polgári szakácskönyve és általános története. — A nő ugy ejti ki e szót, mintahogy az almafa megtermi almáját, mint ahogy az érett gyümölcs lehull a földre, de mikor megmondja ezt az egyiknek, mindig a többiekre gondol.

VII. Története.

Nincsen — mert nincsen az a történetbuvár, aki annak titkos adatait összebirja szerezni.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

Augusztus 31.

Változás nem várható.

Az

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
házhoz hordva:	szetküldve:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyszinte ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

H I R E K.

— **Augusztus 31.** Szerda. Róm. kath. naptár: Rajmund. — Protestáns naptár: Rajmund. — Görög-keleti naptár (augusztus 19.): András. — A nap kél 5 óra 19 perczkor, nyugszik 6 óra 41 perczkor.

Külmey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 9—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola földszint.

Szeptember 3—5. A Rakodczay-társulat drámai előadásai az aradi színházban.

Szeptember 5. Arlejtés a szegényekháza felépítésére a városnál.

Szeptember 9. Az aradi közjegyzői kamara ülése.

Szeptember 13. Eaküdtzéki tárgyalás Reck Sándor ellen.

Szeptember 21. Az Aradvideki Tanító-Egylet évi nagygyűlése.

Szeptember 25. Dessewffy megyés püspök Aradon bérml.

Szeptember 26. Katonai lóvásár Aradon.

Szeptember 27. Barabás-Baráth sajtópör tárgyalása.

— **Személyi hírek** Waldstätten János, hadtestparancsnok, Belényesről visszautazott Temesvárra. — **Szentés** Vidor makói kir. körjegyző a szegedi körjegyzői kamara titkárává választott. — **Goldia** János nagyváradai gör. kel. román püspöki helynök tegnap Aradon időzött.

— **Mihályi lugosi püspök érseklélt.** Mint a „Bud Hirlap“ jelenti, **Vancsa** János balazsfalvai érsek utódjával az egybehivandó zsinat nagy többsége minden valószínűség szerint **Mihályi Viktor** lugosi gör. kath. püspököt fogja első helyen kijelölni. Mellette erős pártja lesz **Szabó** János szamosújvári püspöknek is.

— **Körjegyzők évi gyűlése.** A magyarországi községi és körjegyzők orsz. központi egylete szeptember hó 25-én d. e. 9 óraker Budapesten a vármegyeház negytermében tartja évi rendes közgyűlést. E gyűlésre az Aradmegyei jegyzők egyletének képviselőiben **Kotz** Károly elnök és **Poráz** Soma választmányi tag fognak részt venni az ülésen.

— **Bérmálás B-Gyulán.** Schlauch Lőrincz dr. megyés püspök, hivatalos értesítés szerint szeptember hó 7-én este a táblai vonattal B. Gyulára érkezik és a bérmálási szentség kiosztása céljából több napon át fog ott tartózkodni. A róm. hath. egyház és a városi hatóság egyértelmű közös dispositiókat tesznek a felek szellemű udós püspöknek méltó, diszes fogadására.

— **A miniszter köszönete.** A szegeden tartott orsz. tanítógyűlés táviratilag üdvözölte **Csák** y Albin vallás és közokt. m. kir. minisztert. A miniszter szintén táviratilag a következő választ küldötte az üdvözlő sürgönyre: „Fogadják szives megemlékezésükért őszinte köszönetemet. Az isten áldása kísérje működésüket. Csáky. gr.“

— **Gyászünnepély a zsinagógában.** A következő értesítést vették: Istenben boldogult **Chorin** Aron főrabbi dicső emlékére 1892. évi augusztus hó 31-én d. u. 6 óraker mint elhalálózásának évforduló napján a zsinagógában tartandó gyászünnepélynek sorrendje:

1. Bevezető Gyászének (kar.) 2. Előima (főrabbi) nyit. frigláda előtt. 3. Zsoltár 16. (főkan- tor és kar) nyit. frigláda előtt. 4. Az „Aron“ névnek megfelelő imarészek a 119. zsoltárból. 5. Szónoklat és utóima (főrabbi) 6. Kadisch (az árvaház növendékei) 7. Záróének (kar.)

— **Németh püspök fürdön.** **Németh** József püspök, mint értesülünk, házi orvosának, **Mály** dr.-nak tanácsára, egészségének teljes helyreállítása végett négy heti üdülési utra ment. Először is meglátogatta Batronyán édesanyját és testvérét, **Németh** Sándort, aki ott plebános. Onnan azután hosszabb időre Rohitschba utazik. A vikáriusi teendőket távolléte alatt **Dobó** Miklós apátkanonok fogja végezni.

— **Kolera nosztrasz Temesben.** **Móricz** földről írják lapunknak, hogy **Beer** és **Stein** ottani földhaszonbérlok egyik bérese tegnap kolera nosztraszban megbetegedett. **Dr. Pollák** Ede vármegyei tb. főorvos és **Mály** István dettai járási szolgabíró azonnal kirándultak a helyszínére, hogy megtegyék a kellő óvintézkedéseket. A beteget **Dr. Donát** h mórictöldi körorvos gyógykezeli.

— **Papi beigtatás Temesvárott.** Tegnap délelőtt volt az ujonnan választott román hitközségi előjárók ünnepélyes beigtatása. Dél-

előtt 10 óraker jelentek meg az új egyházigazgatók a templom előtt, hol őket a hivatalos körök már vártak. **Rotariu** ügyvéd, a hitközség elnöke intézett hozzájuk üdvözlő beszédet, a templomban fehérbe öltözött leánykák képeztek sort, virágot tartva kezükben. Az ünnepélyes beigtatás után **Puticiu** lakásán 30 terítékű banket volt.

— **A megrabolt heroina.** Gyanus lopási eset történt Nagy-Váradon. Az arad-nagyvárad szintársulat hájos heroinájának **Haraszi** Herminnek előadás után hazaküldött ruhakosarából nyomtalanul tűnt el egy lánzos aranyóra. Másnap a kis színésznő hiába kereste az eltűnt értékes jószágot.

— **Lopás a „Neptun“-ban.** Tegnap már ismét lopás történt a „Neptun“-ban. A káros **F. J.** nevű jogász, a kinek **F.** betűvel vésett értékes ezüst remontoir óráját emelte el ismeretlen tettes. A rendőrség erőlyesen nyomoz. A fürdőben elkövetett lopások körül gondatlanság terheli az igazgatóságot, mert a kabinok nagy részét nem lehet elzárni. Elvárjuk, hogy a fürdővendégek vagyoni biztonsága érdekében zárrakról fog gondoskodni az igazgatóság.

— **Tűzoltói kinevezések.** Az Arad város közönségénél rendszeresített fizetésű tűzoltói állásra **Salacz** Gyula polgármester a következő pályázókat nevezte ki. **Kürtösnék** (340 frt évi fizetéssel) **Böszörményi** András. **Tűzoltókká** (300 frt évi fizetéssel) **Molnár** Kálmán, **Zennér** Ignác, **Turcsányi** József, **Peute** Gyulát, **Zaránd** Sándort, **Jachini** Józsefet, **Bauer** Jánost és **Fehértói** Gyulát.

— **A szivar színe.** A dohányzók iziése az egész föld kerekén, mindinkább a könnyebb fajta szivarokra hajlik. Általános elterjedt, de téves nézet az, hogy a világos szivar gyöngye, míg a barna erős. A szakértők tudják, hogy a szivar borítékja alig befolyásolja a szivar minőségét. A borítéklevél ugyanis csak 1/16 része egy szivarnak s ezért épp ugy lehetséges, hogy a világos szivar erős, és gyöngye a barna szivar. A utolsó években a dohánytermelők nagy része szivarborítékra inkább alkalmas, ugynevezett szumatra faj dohányt szállított s a termet dohánynak csak kis százaléka világos színű. A piacon immár annyira felszökött a világos színű dohány ára, hogy csaknem négyszer annyit adnak értök, mint sötét színűért. A gyárosok, különösen Németországban, nagyon meg vannak akadva, miként elégték ki megrendelőiket. Épp ezért sárga és zöldes színű leveleket használnak, a melyek színe közelebb áll a világos színhez, ámbar a barna dohánylevelek kellemesebb ízűek. Minthogy a világos színű dohánylevelek beszerzése nagy fáradsággal jár, az okos dohányzók lemondhatnának ama, igazán semmivel sem indokolható véleményről, hogy a barna szín az erősség jelzője. És hogy ez a nézet a közönségből kiirtassék, nagyon helyes volna, ha a szivardobozokra a „világos“ és „barna“ elnevezés helyett ezeket írják: „Nagyon gyöngye, gyöngye, kicsit erős, erős, nagyon erős.“

— **Furcsa fizető.** A tartozás kifizetésének egy furcsa módját gyakorolta tegnap egy **Tanász** nevű szerb zöldségtermelő a szolgájával **Csungán** Gligorral szemben. 60 frt megszolgált bér kifizetéséről volt szó. **Tanász** módfelelt feldühödött a miért **Csungán** pénzt mer töle kérni s dühében fizetés helyett ugy elverte, hogy véresen került az orvosi hivatalba, a hol aztán gyógyszerrel és látlelettel látták el. A pontosan fizető gazdáról a büntető járásbíró fog gondoskodni.

— **Tandijmérséklés** iránt még egyre tart a tömeges jelentkezés a városházán. Tegnap estig összesen 700 szülő jelentkezett.

— **A ravasz Klárka.** **Anya:** Csak látná Kalász bácsi, hogy az én Klárkám milyen hamar elalszik, ha énekelek neki. Ugy-e leánykám?

Klárka: Igen mama!

Mintán a mama pár perczre elhagyta a szobát **Klárka** nagy titkolódva azt mondja **Kalász** bácsinak.

— **Meg ne mondja a mamának bácsi,** de én mindig csak ugy tétetem magamat, mintha már aludnám, mert azt akarom, hogy a mama — hagyja el borzasztó éneklését.

— **Dinamiterenylet egy pályafelügyelő ellen.** **Krassó-Szörény** megyében dinamiterenylet történt megint. Egy vasuti pályafelügyelő ellen intézte egy, a fölügyelete alatt álló vasuti ör. **Krassováci** pályafelügyelő, **Kura** Amandnak az ablakába az elmúlt éjjelek

egyikén dinamit-töltényt tettek. A töltény fölrobbanva összetörte az ablakot, megrepesztette a falakat, a butorokat szétördelte és megsebesítette a pályafő ivigyázó nejét. A csendőrség a tettest kinyomozta Guja Trifon 485. sz. ör személyében, a kiről tanúk is állítják, hogy elensége volt a felvigyázónak, mert ez szolgálati hanyagság miatt följelentette. Guja tagadja ugyan a tettet, de mert más emberölési kísérletért büntetve volt, a csendőrség letartóztatta.

— **Viharos gyűlés — verekedéssel.** Hóldmező-Vásárhelyről írják a tegnapi kelettel: A helybeli izr. hitközség képviselő testülete tegnap d. u. 4 órakor tartott képviselő-testületi gyűlésen a napirendre kitűzött tárgy vitája alatt, a szünetekben oly magas fokra hágtak a két tábor között, hogy a vita végén tettelegességre került a dolog, mely alatt Brummer Adolf, tekintélyes buza-kereskedő tetteleg bánatalmazta Groszmán Adolf nagykereskedőt.

A skandalózus közgyűlésen ugyan is arról volt szó, hogy a pap kérdésre vonassék, mert lement a nyáron fürdőbe előleges bejelentés nélkül. A pap azzal védekezett, hogy már tíz év óta ez a praxis a községben, különben jelentkezett az alelnöknél. E felett folyt a vita, hogy tudomásul vegyék-e a pap válaszát, mert némelyek felfüggesztésről is beszéltek. A vita hevében megtörtént az ütközet, amelynek folytatása hihetőleg a bíróságnál fog befejezést nyerni.

— **Nyilvános köszönet.** Az első Kossuth-asztaltársaság Kossuth Lajos névnapja alkalmával egy megbízottja által 5 frt 4 krt a szegény ápolók között osztatott ki, ogadja ezen társaság a nemesszívű adományért helyen is a szegények hála köszönetét.

— **A komikus pályája.** Kolozsvárról jelentik, hogy az ottani színház egyik legrégebbi és legkedveltebb tagja: Krasznai Mihály elhunyt. Elméje utóbb elhomályosodott, ágyba dőlt, a honnan a napokban koporsóba emelték.

Krasznai francia származású. Apja Michel de la Mouche, mint emigráns telepedett le Krasznai vidékén s fiából már olyan magyar lett, hogy mint honvéd küzdött végig a szabadságharcot. Ezután lett színész és csakhamar a kolozsvári színházhoz került. Nem tartozott az elsőrangu tehetségek közé, de kitűnő humorát, tréfáit ismerte egész Erdély, s ezen a révén lett Krasznai népszerűvé. Boldogult Teleki Sándor ezredesnek kedves mularó embere volt és egész sereg adoma jár szájról-szájra arról a sok jó kedvű tréfáról, melyet Krasznaival elkövettek, vagy a mit ő eszelt ki. Egyik tréfa a következő: Krasznai Miska (mert csak e néven ismerték) Stand Kálmán választói orvost, pár évtizeddel ezelőtt postán küldött szinpadit ezeresekkel fizette ki kezeléseért. Teleki Sándor ekkor sürgős levélben tudatta Krasznaival, ki időközben Aradra ment, hogy bűnpörbe fogják pénzhamisítás és csalás miatt. Krasznai Eszterházy Miguelhez fordult, a ki azután szintén be volt avatva a tréfába és azt válaszolta Miskának, hogy meneküljön külföldre, mert elfogják. Eközben egy idéző is érkezett Krasznaihoz a választói törvényszéktől. A megszeptent színész már csomagolni kezdett, de előbb mégis tanácsot kért egy ügyvédtől, a ki aztán felvilágosította, hogy tréfa van a dologban, mert választón még járásbírói sines, egyszer pedig Tisza Kálmánál követte el Krasznai azt a tréfát, hogy mikor egy jó kedvű társaságban bemutatják, kegyesen odaszólt: Tisza... Tisza... ezt a nevet mintha hallottam volna!

— **Pályázatok.** A dicső-szent-mártoni kir. járásbírósnál aljegyzői áll. hat. 2 h. — A szabadkai tvszéknél szolgasegédi áll. hat. szept. 25. — A temesvári m. kir. pénzügyigazgatóságnál vámgyakornoki áll. 14 n. — A váci kir. fegyintézetnél 3-od oszt. fegyőri áll. hat. okt. 20. — Kátlócson (Pozsonymegye) postamesteri áll. hat. okt. 13. — A homonnai m. kir. sóhivatalnál sóhordári áll. 13 n. — Az aranyos-maróthi kir. tvszéknél díjnoki áll. 2 h. a. — Szeben várme gyében 4 közgazg. gyakornoki áll. hat. szept. 15. — A nagyszombati kir. adóhivatalnál gyakor nokjelölt áll. hat. 2 h. — A temesvári m. kir. pénzügyigazgatóságnál III. oszt. számtisztai áll. 14 n. a. — A nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóságnál II. oszt. hivatalsszolgái áll. 3 h. a. — A zombori kir. pénzügyigazgatóságnál VI-od oszt. kir. adótisztai áll. 2 h. a.

H y m e n.

Ladics László dr. Aradon is általános ismert gyulai ügyvéd a napokban jegyezte el Kliment Gyula békésmegyei pénztárnok kedves és bájós leányát Margitot.

Színház.

Klasszikus esték az aradi színházban.

Három antik darab korhű előadására érkezik szeptember 3-án Rakodczay, a vidék legambiciozusabb színész direktor. Legambiciozusabb azért, mert ő az egyedüli széles ez országban, a ki tisztán Shakespere darabokkal országos kúrutat tesz most ebben a szörnyű melegben. Ez az eszményies becsvágy megérdemli, hogy várakozását siker koronázza. Es a mint a vidéki sajtó beszél, a siker nem is maradt el sok helyen. A nagy tragikusnak szép erkölcsi, sőt anyagi sikerei voltak. Egészen jó hír előzi meg a fegyelmezett társulatot. Magáról meg Rakodczayról úgy beszél a fáma, hogy egy-egy szerepére évek során át készült; nem is beszélve arról, hogy az itt eljátszandó szerepek színészi sajátosságairól egész testet köteteket írt össze. Rakodczay színházi jelentése a következő:

Színházi jelentés. A n. é. közönség tisztelettel értesítettik hogy folyó évi szeptember 3-án szombaton Rakodczay Pál jellemző néző sajtótársulatával három előadásra terjedő vendégszereplését megkezdi. A társulat, mely az ország nagyobb városaiban kúrutat tesz a vidék jobb drámai erőiből van szervezve megfelelő segédszeméllyel bir. A 3 előadás darabjai következők: Szeptember 3-án: A vejeneci kalmár. Romantikus színmű 4 felvonásban. Irta: Shakespeare. Szeptember 4-én: Lear király. Tragédia 5 felvonásban. Irta: Shakespeare. Szeptember 6-án: III Richard király. Ezen művek körüli jelmezek és díszletek keretében kerülnek színre. Rakodczay Pál a következő szerepekben lép fel: Shylock (Velencei kalmár), Lear király, (czimszerep), III. Richard (czimszerep.)

Bérletdíj. E három előadásra bérletni lehet szeptember 1-én és 2-án délelőtt 10 órától 1/2 óráig, délután 2 órától 4 óráig a színházi irodában Fehérvári Ottó ügyvezető úrnál a következő árak mellett: Kettős nagypályás földszinten vagy első emeleten 16 frt, páholy földszinten vagy első emeleten 10 frt, kettős nagypályás második emeleten 10 frt, páholy második emeleten 6 frt, támlásszék földszinten a 1. és 2-ik sorban 3 frt, támlásszék földszinten a 3., 4., 5. és 6-ik sorban 2 frt 40 kr, támlásszék földszinten a 7., 8., 9., 10. és 11-ik sorban 1 frt 80 kr, erkélyszék az első emeleten 1-5 sorban 2 frt 40 kr, erkélyszék az első emeleten 2. és 3-ik sorban 1 frt 80 kr, erkélyszék az első emeleten 4., 5. és 6-ik sorban 1 frt 50 kr, erkélyszék a második emeleten 1-5 sorban 1 frt 20 kr. — Napi helyárák a rendesek. — Az egyes előadásokra jegyek előre válthatók szeptember hó 2-től délelőtt 9 órától 12 óráig, délután 3 órától 6 óráig a nappali pénztárnál (a főbejáratnál balra eső ajtónál.) — Az előadások kezdete 7 1/2 órakor.

— **Az új igazgató.** A r a d i Géza, az elhunyt Aradi Gerőnek fia és örököse, tegnapelőtt érkezett meg Nagyváradra és a szintársulatot délelőtt 11 órakor gyűlésre hívta össze. A gyűlésen S o m l ó Sándor bemutatta A r a d i Gézát mint az új igazgatót, aki a társulat ügyeit ezuttal vezetni fogja, miután az aradi színházra is megkapta már a koncessziót. Aradi Géza felhívta a szintársulatot, hogy tartsanak össze, mert elhunyt atyjának az volt a végső óhaja, hogy a társulat virágvasárnapig ne oszoljon fel. Egyebeket — egymond — minden a régiiben marag. S o m l ó lesz a művezető, V e d r e s s a titkár és G o n d a pénztárnok. Ők fogják tovább is intézni a színház ügyeit. Megható egy jelenet volt, mikor Aradi Géza atyjának elhunytáról akart beszélni. Szavát elfojtotta a zokogás és az egész társulat meghatva együtt könnyezett vele. Az új igazgató kijelentéséhez különben a társulat minden tagja hozzájárult.

Törvényszék.

— **Eltűnt a százas.** B a t r i u Stefán és B o n g y i s Ambrosie szt-annai fuvarosok Aradról hazafelé igyekeztek s szállítottak a kocsijukon egy B r e i t Nikolae nevű tókrészeg atyafit. Otthon B r e i t z Nikolájt letették s maguk is hazamntek. Egy rendőr köl-

tögette a Nikolájt a község gyalogutján. Mikor felébredt s megtapogatta a zsebet, rémülten tapasztalja, melyben egy százas volt, eltűnt. A gyanu a fuvarosokra irányult, s kiket elcsíptek s az orvosi látélet tanúsága szerint jókora botokkal vallatóra fogtak. A megkínzott emberek hamarosan pénzt szereztek s 100 frtot adtak a károsnak s kinzóik előtt beismerték a lopást. Ez a története annak az ügynek, a melyet tegnap tárgyalat az aradi törvényszék büntető tanácsa. Vádlottak a végtárgyalás során visszavonták veréssel kiereszkölt beismerő vallomásukat, mire a törvényszék egyéb bizonyíték hiányában őket a vádlés következményeinek viszer falól felmentette s panaszost a százas visszatérítésére kötelezte. Magánvádló felebbezéssel ált.

VEGYESEK.

— **Harminczöt millió kávéházi vendég.** Budapest a kávéházak városa; a hol egy sarokház épül, rögtön kávéházat rendeznek benne. Gyerek, leány, asszony, férfi a kávéházba jár. Kisebb családok a jourjaikat is a kávéházban rendezik, dolog előtt, dolog után, munka közben mindenki kávéházba megy. Üzleteket kötnek, feleket fogadnak és rimeket kovácsolnak bennük. A statisztika szerint (kerak számkokat véve) Budapest 250 kávéház és 500 kisebb nagyobb kávéház van. A kávéházakban átlagos 60 forintnyi, a kávéházakban átlagos 10 forintnyi napi nyeres bevéteit számítva, arra az eredményre jutunk, hogy a főváros lakossága évenként hét millió forintot költ a kávéházakban s a kávéházakban. Hamár most az egyes kávéházi vendég átlagos kiadását 30 krnak, a kávéház vendégét 15 krnak vesszük, (ez összegek pedig okvetlenül az átlagon felül vannak,) azt látjuk, hogy a fővárosban évenként legalább is harminczöt millió kávéházi vendég ül a kávéhelyiségekben.

Érdekes volna e számot a főváros kávéházba járó lakosságának számával elosztani, hogy megtudjuk, hány kávéházbajárás esik, egy emberre. Ehhez azonban szükséges, hogy a csecsemők számát tudjuk. Ezek ugyanis azok, a kikről szinte bizonyossággal állítható, hogy nem kávéháznak még, az óvodás gyerekek közül már sokat visz el a kávéházba a mama.

— **Házasságtörök merénylete.** T a k á c s i veszprémmegyei községben C s e h Miklós gazdaember felesége már rég óta bűnös viszonyt folytatott egy oda való T a k á c s Sándor nevű özvegy emberrel. Utóbbi időben közösen elhatározták, hogy a férjet elteszik láb alól, hogy zavartalanul együtt élhessenek. E hó 22. és 23. közt éjjel T a k á c s Sándor a folyosón kint alvó C s e h Miklóst egy bal-tával megrohanta s ötször fejbe vágta. A gonosztevő nagyon izgatott lehetett, mert ugyan csak rosszul sujtott. A megtámadt ember felriadt s egy bottal T a k á c s Sándort fejbe ütötte, aki erre elmenekült s egy közeli szénakazalba húzta meg magát. A bűnös asszony henu a szobában hallgatta férje jajgatását s nem ment feléje sem, a szomszédok a lármára összefutottak s a tettet a kazalbau megtalálták. Most úgy az asszony, mint bűntársu a merénylő T a k á c s Sándor a pápai fogházban vannak letartóztatva. Érdekes, hogy a tulvilágra szánt férj egyetlen botütése oly erős volt, hogy attól T a k á c s Sándornak veszélyes sebe van a homlokán. A férj állapota is veszélyes, de felgyógyulásához van remény. A bűnösök teljes beismerésben vannak. Azt is bevallották, hogy egyszer a férjet leittatták és ily állapotban fel akarták akasztani, de a bűnös terv ekkor közbejött akadályok miatt meghiusult. Az asszony 32 éves, a szeretője 40 éves.

— **A dobozi czióánytelep Odisszeaja.** D o b o z u j r a megnépesedett. J ó z s e f főherceg hűtlen cigánytelepe, rövid Odisszea után visszatért a jó hajlékába. Bábaasszonyuk, L a k a t o s Rózi vezérének mellett négy napig kóboroltak és erős volt az elhatározásuk, de csak addig, a meddig az elemelőzésben tartott. Mikor mindentől kipu szultak, gondoltak egyet és kupaktanácsot ültek a fölött, hogy mi jobb, a biztos kenyér vagy a szabadság. Határozatuk egyhangu volt s rögtön utra keltek az elhagyott dobozi telep felé. És reggel újra elfoglalták tanyájukat, mintha mi sem történt volna. Nagy volt K i s s Lajos uradalmi tisztviselőnek a meglepetése, midőn cigányait újra ott találta a dobozi telepen, A cigányok a négy nap távollét alatt meg-

csönkítették néhány fiut, hogy ne váljanak be katonai szolgálatra. József főherceg nem engedi, hogy a cigányokat büntetés érje a szokási kaland miatt.

— **Öngyilkosság álam miatt.** Szabó Antal kálkapolnai államalumi hivatalnok tegnapelőtt éjjel Kálkapolnán az átomási épületben öngyilkosságot követett el életveszélyesen megsérült. Az öngyilkosságot saját vallomása szerint azért követte el, mert állmából azon hitkeriadt fölvette az állomás égi. Ekkor hirtelen kiszaladt obájból s a mint oda viszatert nagy zavarában a forgopisztolyt mely szobájában töltve volt, lekapta és két lövést intézett önmaga ellen. Igy aztán életveszélyesen megsérülve hozták be a fővárosba, s egyenesen a Rokus-kórházba szállították, s hol a endörtség részéről megjelent Szirmay ügyeletes tisztviselőnek a fentebbi tényállást adta elő öngyilkossági kísérlete okául. A tett oka mindenestre kissé furcsa.

— **Két lövésre négy ember** Nagy szerencsétlenség történt e hó 21-én Raád községben. Veszett kutyát lüktözték a falubeli emberek, vasvillákkal, bunkóbotokkal. A nagy zajra fegyverrel jött ki a házból Böhm Vilmos földbirtokos s rádúplázott a kutyára. A lövések azonban a kutya helyett négy embert találtak. Egy kis gyermek, kit anyja a karján vitt, azonnal meghalt. A szelies puskást bizonynyal a legszigorubbán fogják megbüntetni.

— **Reménybéli milliomas.** Bárkány Fülöp, egy eddig szerény viszonyok közt élő budapesti hivatalnok, nemsokára a fő- és szék város első töképezése közt foglal majd helyet, Kairóban 1888-ban egy nagybátyja halt meg végrendelet nélküli és 800 000 font sterlinget hagyott hátra, a mi nyolcz millió forintnak felel meg. Ez a csiuos összegecske mind eddig paragon hevert, mert a kairói hatóság nem volt képes a törvényes örököszt kipuhatolni. Végre a Budapesten élő Bárkány megtudta a dolgot és egy ügyvédet küldött Kairóra, hogy az örökösödési ügyet rendezze.

Utolsó posta.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

— augusztus 30.

Vesztőzárólt hajók.

A magyar kereskedelemügyi miniszter a kolerajárványának Kronstadtban és Hamburgban való kitörése következtében az orosz keleti tengeri és az Elba folyam torkolatának kikötőiből érkező hajók ellen két napi vesztőzárólt rendelt el.

Táviratok.

Kossuth Ferencz levele.

Budapest, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) Kossuth Lajos fia, Ferencz, levelet irt Helfy Ignáthoz, melyben miután lapokból értesült, hogy őt szeptember 19-re Taljára várják, hogy atya képviselőtében részt vegyen az egyház felavatásán, melyet a hegyaljai ágostai egyházmegye kegyeletos érzelemmel rendezett, három okból kénytelen lemondani. 1-ször: Atya nem bízott meg képviselőtével; 2-or: megbízás nélkül összeütközésbe jönne atya nézeteivel; 3-or: addig, mig atya hontalan, fiának is hontalannak kell lennie.

Véres kardpárbaj.

Pozsony, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) A katonai lovagló iskolában ma délben véres kardpárbaj volt R e n t m e i s t e r tartalékos hadnagy postatiszt és S á r o s s y vezzett kereskedelmi növendék közt. Sárossy jobb kezén és felső karján súlyosan megsebesült.

Nagy tűz Saágon.

Sopron, augusztus 30. (Saját tud. táv.) Saág községben tegnap rettenetes tűz pusztított. Majdnem az egész község leégett. Az ötvenkét ház közül csak három maradt meg, a többi negyvenkilenc tövig

leégett. Több mint 500 lakos maradt hajléktalanul. A nyomor igen nagy, mert a Saágiaknak betevő falatjuk sem maradt.

Érdekes bünper.

Prága, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) Az elhunyt W a l d s t e i n György gróf két főtisztviselője ellen, család miatt bünperu indítottak. Szeptember 24-ére tütek ki a végtárgyalást. Vádlottakat M e i n e l t főudvarmestert és K l e i n d o r f e r uradalmi igazgatót azzal vádolnak, hogy az elhunyt gróf elmebeli gyöngédségét arra használták, hogy végrendeletben jogtalan előnyöket kapjanak. Összesen hatvan tanu lett beidézve. Köztük S c h ö n b o r n bibornok-érsek is.

A lemergi sajtó nyilatkozata.

Lemberg, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) Az összes lapok élénk sajnálkozásukat fejezik ki a király lemergi látogatásának elmaradása fölött, s egyuttal magasztalják a király nemes intenczióit, ki mindig szíven viseli a nép javát.

A kolera.

Berlin, augusztus 30. (Saj. tud. táv.) Hivatalos jelentés szerint Hamburgban 29-én 447-en betegedtek meg; 173-an haltak meg koleraóban. Eddig Hamburgban 2621 megbetegedés, 989 haláleset volt.

Interparlamentáris békekonferencia.

Bern, aug. 30. (Saj. tud. táv.) Az interparlamentáris békekonferencia, R a u m b a c h következő indítványát fogadta el: egyhangulag a konferencia felkéri a tagokat, hogy a parlamentekben, melyekben helyet foglalnak, indítványt nyujtsanak be, mely felhívja az illető kormányt, hogy nemzetközi értekezletben ismertessek el háboru idején a tengeren levő magántulajdon sérthetlenségének nemzetközi jogi elvét.

Udvari ebéd Filippopolban.

Filippopol, aug. 30. (Saj. tud. táv.) A tegnapi udvari ebéden K o v á c s Gyula dr. magyar biztos többször különös kitüntetésben részesült. A cercle alkalmával F e r d i n a n d fejedelem hosszabb megszólítással tüntette ki és közölte vele, hogy F e r e n z J ó z s e f ő F e l s é g é t ő l egyenesen meleg üdvözlötet kapott, a melyben azon reményének ad kifejezést, hogy a kiállítás a két nép közt állandó barátságot és mind szorosabb kereskedelmi, politikai kapcsolatot hozzon létre.

Közgazdaság.

Szeszüzlet.

— Augusztus 30. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 53.—, kicsinyben 53.50 hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. augusztus 30.

Magyar aranyjáradék 6%	—
Magyar aranyjáradék 4%	111.25
Magyar papírjáradék 5%	100.40
Magyar vasúti kölcsön	120.—
Magyar keleti vasúti államkötvény I. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasúti államkötvény II. kibocsájtás	—
Magyar keleti vasúti államkötvény III. kibocsájtás	117.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	—
Magyar földtehermentesítési kötvény záradékkal	—
Temes-bánáti földtehermentesítési kötvény	—
Temes-bánáti földtehermentesítési kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—

Magyar szőlődezsmaavltsági kötvény	—
Magyar nyereményorszjegy-kölcsön	142.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	136.50
Oszták járadék papírban	95.75
Oszták járadék ezüstben	95.50
Oszták járadék aranzban	113.75
1860-ki államsorsjegyek	140.—
Oszták-magyar bankrészevény	995.—
Magyar hitelbankrészevény	357.75
Oszták hitelintézet részevény	312.60
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.67
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.49
Német birodalmi márka	53.65
London	119.60
London	11.72

Budapesti gabnatőzsdé.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, aug. 30. d. u. 5 órn

Gabona	F a j	trány zat	100 kilogramm frt
B u z a	bünsági	csend	7.55 — 8.25
	riszaridőki		7.65 — 8.35
	pestvidéki		7.80 — 8.30
	fehértörvényi		7.55 — 8.35
	bácskai		—
R o z a	—	szilárd	6.4 — 6.60
	—	—	—
Á r p a	takaromány	lanyha	5.35 — 5.60
	égetni való	—	5.75 — 6.30
Z a b	—	lanyha	6.50 — 7.75
	—	—	—
T e n g e r i	bünsági	szilárd	5.45 — 5.75
	másnemű	—	4.90 — 4.90
K á p o s z t a - r e p c z e	—	szilárd	4.85 — 4.90
K ö l c s ö n	—	szilárd	11.70 — 11.10
B u z a	tavaszi	lanyha	7.4 — 7.8
	junius 1892	—	7.53 — 7.84
	őszre	—	—
T e n g e r i	máj.-jun. 1892	lanyha	4.88 — 4.89
	szept.-okt. 1892	—	5.3 — 5.3
Z a b	Bpest sz. tavaszi	lanyha	5.55 — 5.56
	—	—	5.73 — 5.7
K á p o s z t a - r e p c z e	aug.-szept. 1892	lanyha	11.10 — 11.15

Idegenek névsora Aradon.

— Augusztus 30. —

Fehér Kereszt szálloda: Pica István kereskedő, Zám. Philip L. magánzó, Raáb. Mokos Gyula magánzó, Budapest. Akk. János magánzó és neje, N.-Szt.-Miklós. Dr. Dekzler Dezső ügyvéd, Budapest. Herskovits Ignác kereskedő, Zám. Molnár Béla ügyvéd, Székesfehérvár. Impof Imre magánzó, Déva. Preisz J. magánzó, Nagylak.

Nádor szálloda: Blau János kereskedő, Soborsin. Dragán György lelkész, Boicza. Várad. Antal magánzó, Déva. Katsinka Árpád birtokos, Alcsil.

Arany Kulcs szálloda: Steiner Samu kereskedő, Borosobos. Láng István ügynök, Szabadka. Filipecao István földbirtokos, Egres. Paulovits Aca csizmadia, Versecz.

Három Király szálloda: Petruetz János jegyző, Sep-rős. Roth Berdát regalebérő, Zsulicza. Engl Mór kereskedő, F.-N.-Iratos. Brasch József regalebérő, Borosobos. Fekete N. birtokos, Dombiratos. Vaisz Ignác, magánzó, Arad. Székási N. jegyző, Dombiratos. Csérni Márkusz polgármester, Vinga.

Vasúti szálloda: Ratiu Gyula lelkész, Lugos.

Felelős szerkesztő: Vászárhelyi Béla.

Nyilttér.*

Az aradi polgári takarékpénztár
(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyujt
ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9% frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolítása biztosítottatik.

598—8—10

Az igazgatóság.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az aradvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal területén levő debreczeni-felértemplomi és kis-zombor-arádi állami közutakon 1893., 1894., 1895., 1896., 1897. és 1898. években eszközözendő kavics-szállítás biztosítása végett a f. 1892-ik évi szeptember hó 28-án a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium és a fentnevezett államépítészeti hivatal helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás tartatik.

Felhívottnak ennél fogva a vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium segédhivatalainak igazgatójához, vagy a fentemlített államépítészeti hivatalhoz czimezve, legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap délelőtti 10 órájáig nyújtsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint általában a bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vételűi nem fognak.

Az ajánlatok öt pecséttel zárt borítékban a czimzésen felül világosan kiírandó az államépítészeti hivatal és azon állami közut neve, melyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az államépítészeti hivatalban átvethető ajánlati és felosztási kimutatási minta szerint teendők meg.

Azon esetben, ha ajánlattevő a kereskedelemügyi miniszter ur ö Nagyméltósága által elfogadott s az államépítészeti hivatalnál kitett kömínatától eltérő könyagról kívánna szállítani, — ennek saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni, s egyúttal a felosztási kimutatás 7. rovatában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

Az árak a kereskedelemügyi miniszter ö nagyméltósága által elfogadott s az államépítészeti hivatalnál kitett mintával azonos vagy bár attól eltérő, de legalább is oly minőségű anyagra kell vonatkoznia.

A benyújtott ajánlatok vissza nem vonhatók, s mindegyik ajánlattevő ajánlatának beadásától számított nyolcz hétig kötelezettségben marad.

Az államépítészeti hivatal területén átvonuló minden egyes állami közuti vonalra külön ajánlat nyújtandó be.

Az állami közutaknak csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vételűi nem fognak.

Ugy az ajánlatok, mint a hozzá mellékelt felszólítási kimutatás, szabályszerű bélyeggel látandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bánatpénznek az állampénztárba vagy adóhivatalba történt befizetését igazoló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett mennyiség után az ajánlott árak összegének 5%-át kell kiteni.

Kézpénz vagy értékpapír az ajánlathoz nem melléklendő.

Azoknak az ajánlattevőknek, kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénze az árlejtés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni, illetve az intézkedés a kiadás iránt megtétetni.

A tett ajánlat vállalkozót azonnal, a kincstárt azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt kereskedelemügyi miniszter ur ö nagyméltósága elfogadja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és kömínat az államépítészeti hivatalnál a szokott hivatalos órákban átvethetők, illetve megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1892. évi augusztus 27-én.

Az aradvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

Pály József,
főmérnök.

103791 | 92. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a szombathelyi műhelyében szükségelt 1 drb 100 indicált loerjú gőzgép, 2 drb 120 m² fűtőfelülettel bíró és Donneley-fele tüzelési rendszerrel ellátott csöves gőzkazán, 1 drb 5000 liter köbtartalmu előmelegítő, egy drb 3500-4000 liter óránkénti teljesítményre szerkesztett Worthington-fele gőztapszivattyu a gőzgép és gőzkazánokhoz szükséges gőz és tápvezetékek, a két részből álló és összesen 157 m. hosszú transzmisszióhoz szükséges alkatrészek szállítása, a helyszínen való felszerelése és üzemképes állapotba való helyezése, valamint a gőzgép, előmelegítő, szivattyu alapozási és a kazánok befalazási munkáinak létesítése iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlattételre szükséges műszaki leírások, az

általános feltételek, az ajánlati minta, valamint a szállítandó gép felszereléseket általános elrendezését előtüntető vázlatrajz ezen hirdetés megjelenésének napjától kezdve az ajánlatok benyújtására alább kitűzött napig, naponta a hivatalos órák alatt a magyar kir. államvasutak gépszerkesztési szakosztályánál (Andrássy-ut 75. sz. III. emelet) betekintheők, illetőleg ajánlatot tenni szándékozók által a magy. kir. államvasutak nyomtatványtáránál beszerezhetők vagy kívánatra az ezekért járó díj (85 kr.) előzetes beküldése mellett posta útján megküldetnek. Az ajánlatok lepecsételve ivenként 50 kros bélyeggel, valamint «Ajánlat a 103791 | 92. számhoz» felírással ellátva, legkésőbb f. é. szeptember hó 15-ig déli 12 óráig a m. kir. államvasutak gépszerkesztési szakosztályánál benyújtandók. Az ajánlatok a műszaki leírásban foglalt összes gépekre és alkatrészekre, vagy pedig azok csak egyes csoportjaira vonatkozhatnak. — Ajánlattételre a rendelkezésre bocsátandó ajánlati minta használandó. Az ajánlatban kiteendők:

1. A m. kir. államvasutak Szombathely állomására vám és bérmentve szállítandó, szombathelyi műhelyben felszerelendő és üzemképes állapotban átadandó gépek és alkatrészek darabonkénti, illetőleg 100 kilogrammkénti egységárai oszt. ért. forintokban. — Megjegyeztetik, hogy sem a szereléshez szükséges szerszámoknak Budapestről, vagy a m. kir. államvasutak más állomásairól a rendeltetési helyig való elszállítására szállítási díjkezdvezményt sem pedig a szereléshez kiküldendő munkások, műszaki egyének és művezetők részére szabad utazás nem fog engedélyeztetni. A szereléshez szükséges segédanyagok u. m. állványok, deszkák, kötelek, emelők stb. valamint a nehéz tárgyak emelésére szükséges napszamosok, szállítóknek a m. a. v. igazgatósága által díjtalanul fognak rendelkezésre bocsátatni.

2) A megrendelés kézbesítési napjától számított legközelebb szállítási határidő, mely alatt szállító az ajánlott gépeket és alkatrészeket szállítani, a helyszínen felszerelni és üzemképes állapotban átadni szándékozik. Figyelmeztetjük az ajánlattevőket, hogy a szállítási véghatáridőnek megállapításánál tekintettel legyenek azon időre is, mely a tárgyaknak Szombathelyre való szállítására szükséges, mert az ez által esetleg beálló határidő túllépése, késedelemnek fognak tekintetni.

A magy. kir. államvasutak által elfogadott szállítási határidőnek be nem tartásáért szállító által a következő pénzbírság lesz fizetendő. A gőzgép után naponta 10 frt. egy gőzkazán után 15 frt., a gőzszivattyu után 2 frt. az előmelegítő 1 frt., a gőz és tápcsövek 5 frt., a transzmissió 15 frt.

Azon esetben, ha egy szállító több tárgy szállításával lesz megbízva, a bírság külön-külön minden tárgy után lesz fizetendő.

3) A súly szerint fizetendő alkatrészek pontos súlyai. Az ajánlattevők által ajánlott és a magy. kir. államvasutak igazgatósága által elfogadott súlyokra nevezve, úgy fel mint lefelé csak 5 % eltérés fog engedélyeztetni. Ezen megengedett határok között a kiírtetés alapjául a tényleges súly vétetik számításba.

Öt % -nál nagyobb eltérés esetén (úgy fel mint lefelé) az illető tárgyak átvétele megtagadható. Ha azonban a magy. kir. államvasutak igazgatósága azok átvételét elhatározná, akkor az öt % -nál nagyobb súly többlet nem fizetetik, az 5 % -nál kisebb súlylyal szállított alkatrészeknél pedig a fizetés alapjául a tényleges súly vétetik számításba. A darabonként fizetendő tárgyak súlyai az ajánlatban szintén kiteendők.

Megjegyezzük, hogy az ajánlatokban kitüntetett súlyoktól 5 % -nál nagyobb eltérések, úgy fel mint lefelé szállító által igazolandók, illetőleg kimutatandók azon okok a melyeknél fogva az eltérések beállottak. Ezen okok alapján a tárgyak átvétele visszautasítása iránt a m. a. v. igazgatóságának egyoldalú megítélése szerint káros befolyással lehet, jogában áll a m. a. v. igazgatóságának a gép átvételét megtagadni, Midőn azonban ezen súlykevesebbet a gép szilárdságára a m. a. v. igazgatóságának egyoldalú megítélése szerint káros befolyással nem bír, és a gép átvételük a m. a. v. igazgatósága az 5 % -nál nagyobb súlyhiányának megfelelő értéket a szállító eredményességéből levonni jogosítva van. A levonás azon nyers anyag egységei alapján fog megállapítatni, mely anyagból a gép tulnyomo része áll.

4) Ajánlattevők ajánlataikban kinyilatkoztatni tartoznak, hogy az ajánlott gőzgép indicált lö erőnkint és óránként hány kgr. gőzt fogyaszt, továbbá a gőz kazánokon fűtőfelületenként rendes, nem megerőltetett üzem mellett

4-5 szerez elpárologtatási képességgel bíró akna szénrel való tüzeléssel hány kgr. gőzt termel, végre pedig, hogy az ajánlott teljesítményekért szavatosságot vállalnak.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azt a jogot, hogy ha a megajánlott próbák az ajánlott teljesítményeket nem igazolják, a meg nem felelő gépek beszerzése értékét a meg nem felelés mérvéhez képest leszálaltassa.

5) Az ajánlatokhoz csatolandók az ajánlott gépek, kazánok és egyéb alkatrészek oly részletesen méretezett rajzai, hogy azokból az egyes szerkezetek pontosan megíthetők legyenek. Az ajánlatokkal betervezett ajánlati rajzok, ajánlat tevőknek vissza nem fognak adatni. A szállításokkal a gőzgép, a gőzkazánok az előmelegítő és transzmissió összes részlet rajzai is másolatban lesznek a magy. kir. államvasutak igazgatóságának átadandók. Bánatpénz fejében az ajánlott összegek 5 százaléka vagy kézpénzben vagy pedig állami letétekre alkalmas érték papírokból az ajánlatok fent jelzett benyújtási határideje előtti napon déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál letendő. A szállítás oda itelése után, az oda itelés napjától számított négy héten belül a figyelembe nem vett ajánlattevők bánatpénze vissza adatik, a szállítással megbízott ajánlattevők bánatpénze pedig a szállítandó tárgyak ajánlati értékének 5 százaléka szállítatik le, a felesleg pedig szintén visszaadatik. A gőzgép a gőzkazánok és a többi alkatrészek a magy. kir. államvasutak szombathelyi műhelyébe való beérkezés, felszerelés és üzemképes állapotba való helyezés és az előirt teljesítményre s a helyes működésre nézve jó eredményre a m. kir. államvasutak költségére megtartott kipróbáltatás után azonnal ideiglenesen fognak átvételni, és az azokután kijárá kereseti összeg az ideiglenes átvétel napjától számított négy héten belül a m. kir. államvasutak főpénztáránál fog kiírteteni. A kiírtetendő kereseti összegekből egy pro mille a magy. kir. államvasutak nyugdíjra nem jogosított alkalmazottjai külön segély alapja javára a magy. kir. államvasutak főpénztáránál le fog vonatni és visszatartatni. Szállító a szállított gépek, kazánok és egyéb alkatrészek szerkezetének helyeségeért és teljesen megbízható működéséért a kifogastalan kiviteleért, valamint a felhasznált anyagok jó minőségeért az ideiglenes átvételtől számított egy évi jótállást tartozik elvállalni.

Ezen jótállási kötelezettség biztosítása a letett bánatpénz a kereseti összeg folyósítása alkalmával annak 10 százaléka egészítendő ki. A biztosítéki összeg a jótállás letelte után négy héten belül fog visszafizettetni, mindenkor annyiban, a mennyiben szállító a jótállási kötelezettség alól feloldottnak lesz tekinthető. Szállító beleegyezni tartozik, hogy a m. kir. államvasutak igazgatósága a megrendelt gépek és alkatrészek gyártását, szállító gyárában saját közegei által ellenőriztethesse.

Per esetére aláveti magát ajánlattevő a budapesti VI. ker. kir. járásbíróóság illetékességének. Az ügylettel járó belyegilleték költségeket az illető viseli; az illeték az 1881. évi 26. t. cz. 10. §-ában meghatározott módon rovatik le. A m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának azon jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlott árakra, a szállítással ajánlattevőket, az általuk ajánlott összes tárgyakra, vagy csak azok egy részére bizhassa meg, vagy ajánlatot nem tett más czégeket megbizhasson, végre pedig a szállítástól egészen eltekinthessen.

Az előirt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőre érkeztek be vagy távirati uton, vagy élőszóval tétettek, végre pedig olyanok, a melyekhez az előirt bánatpénz be nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1892. évi július hó.

Az igazgatóság.

107662. szám.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Közírré tesszük, hogy kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ö nagyméltóságának folyó évi augusztus hó 5-én 50418. sz. a. kelt magas engedélye alapján, a f. évi gabonakivitel idejére további intézkedés, az összes befuvarozott gabona- és lisztküldemények közül a Fiuméba, Svájcba és Bajorországba rendelteteket első sorban, a más külföldi állomásokra rendelteteket pedig másod sorban, soron kívül fogjuk elszállítani.

Budapest, 1892. évi aug. hó 10-én.

Az igazgatóság.

Meghívás

az „Aradi Első Takarékpénztár“ részvénytársaság részvényeseinek

csütörtökön 1892. évi szeptember hó 15-én
délután 4 órakor

Aradon, a szabadságtér 21. sz. saját házában megtartandó
rendkívüli

KÖZGYŰLÉSRE.

Tárgysorozat:

Az 1892. évi május 14-iki közgyűlésen módosított alapszabályok 29-iki §-a értelmében két igazgató megválasztása

A társulati alapszabályok 18. és 22-ik §§-ai értelmében szavazatképes t. cz. részvényesek, valamint ezek képviselői felkéretnek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti igazolványaikat, a képviselők ezenkívül meghatalmazásaikat, **1892. évi szeptember 14-ének déli 12 órájáig** a társulati főpénztárnoknál nyerendő elismervény ellenében letéteményezzék.

Aradon, 1892. évi augusztus 31-én.

870 1-1

Az igazgatóság.

10303. klr.

Hirdetmény.

Deutsch Gyula és Lusztig Andor aradi lakosok a Sarkad külváros új-terem utca 11 sz. a. levő keményítő és csiriz gyára telepengedély iránt folyamodván az 1884. XVII. t. cz. 27 §-a értelmében a helyszini tárgyalás f. évi augusztus hó 27-én d. u. 5 órájára kitézetik, a melyre az érdekelt felek ez uton is meghivatnak azzal, hogy a telep helyszini és tervrajza a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál f. évi augusztus hó 26-áig mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a netáni észrevételek írásban ugyanott, előszóval pedig a helyszini tárgyalás alkalmával megtehető, mert ha ilyenek nem emeltek és ha köztekintetek gátlólag fel nem mérülnek, a telepengedély a mondott törvény 30. §-a rendelkezéséhez ki fog adatni.

Kelt Aradon 1892. évi augusztus hó 23-án a városi kapitányi hivatala, mint I-ső foku iparhatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város igazoló választmánya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságánál 1893-ik évben üléssel és szavazattal bíró legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzéke a városház földszinti kistermében f. évi szeptember hó 1. és 2. napján d. u. 3-5 óráig tartandó nyilvános ülésekben fog megállapíttatni.

Figyelmeztetnek mindazok, kik adójuk kétszeres számítása végett az 1886 : XXI. t.-cz. 26. §-ában körülírt jogkezdvezményt igénybe venni óhajtják, hogy a fent megjelölt üléseken igazoló okmányaikkal vagy személyesen jelentkezzenek vagy az erre vonatkozó kérvényeket kellőleg felszerelve és Arad sz. kir. város igazoló választmányához czimezve, Institoris Kálmán főjegyzőnek 1892. szeptember hó 2-ik napjának d. u. 5 órájáig átadják.

Aradon, 1892. augusztus 29-én.

Varjassy József,
igazoló választmányi elnök.

661 1-3

Felvétetnek

fehérmű munkásnök és tanuló leányok állandó alkalmazására

Schulsinger Hermanné

fehérmű varrodájában

Aradon, Szt.-Pál-utca 12. sz. alatt.

10198 | 892.

657 1-3

Hirdetmény.

Az iparhatósági megbizottak újabb választása céljából az ipartörvény 172. §-a értelmében kiadott 52211 | 885. sz. földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet alapján Arad szab. kir. város területén levő összes önálló kereskedők és iparosok néviajstroma összeállítván, az jelenleg a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál közszemlére ki van téve, miről is az érdekelték azon észrevétellel értesítettnek, hogy az összeállítás ellen emelhető felszólalások f. évi nov. hó 15-ig ezen iparhatóságnál adandók be.

Kelt Aradon, 1892. aug. hó 20-án, a város kapitányi hivatala mint I-ső foku iparhatóság.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Hirdetés.

Még 1856. évben alakult meg az aradi vendéglősök magánserencse társulata összesen 39 taggal, kik mindegyike befizetési és sorsjegykönyvvel lett ellátva. A társulat részint az 1888. február 14-én, részint az 1892. február 8-án tartott közgyűléseken felvett jegyzőkönyvek szerint felosztást kimondotta s elhatározta a sorsjegyek és értékpapírok értékesítése után a tagokat megillető arányos részek kiosztását.

A mai napig azonban saját osztalékuk felvétele végett nem jelentkeztek, a következő könyvecskék tulajdonosai:

a	6 szám, kiállítva	Bauer Károly	nevére
7	»	Pohner József örökösei	»
8	»	Hubmann Alajos	»
10	»	Fröhlich Ignác	»
13	»	Bauer Fülöp özvegye	»
14	»	Ókrössy András	»
16	»	Barkó Sándor	»
20	»	Schilisky Károly	»
22	»	Grünvald István	»
25	»	Radvaner József	»
26	»	Csázy Ignác	»
28	»	Pözl Vilmos	»
29	»	Haiduschka Hermann	»
30	»	Jelfy János	»
34	»	Donhauser Ferencz	»
35	»	Veisz Gyula	»
36	»	Veisz Hermann	»
37	»	Mahler Rudolf	»
38	»	Jacsai Pál	»
39	»	Reick Lipót	»

Felhivom az elősorolt könyvecskék birtokosait, hogy a könyvecske átadása mellett, a reájuk eső osztalék felvétele végett 1892. november hó végeig ügyvédi irodámban (Aradon, kiskörut 7. sz. a.) jelentkezék.

Ha az eredeti könyvecskék birtokosai a jelzett hatánapig nem jelentkeznek, akkor az esedékes összegek, a könyvecske eredeti tulajdonosa azon ismert gyermeke, unokája vagy legközelebbi rokonának fog elismervény mellett kiszolgáltatni, a ki ez iránt ügyvédi irodámban első sorban fog jelentkezni, 1893. évi augusztus hó végeig. Ha az esendő jutalék, már az előbb jelentkezett gyermek, unoka, vagy legközelebbi rokonnak kiadatott, ugy a később jelentkező, ezen jutalékra igényt nem tarthat, legfeljebb hasonló jogát a jutalékot már felvevő rokon ellen érvényesítheti.

Ha a fentebbi határidők alatt sem az eredeti könyvecskék birtokosai, sem az első tulajdonosok gyermekei, unokái vagy legközelebbi rokonai nem jelentkeztek, ugy a szabályok és a közgyűlési határozat értelmében, a fennmaradott összegek, aránylagosan fel fognak osztatni, az ismert könyvecske birtokosok és a jelentkezett rokonok között 1893. év szeptember havában.

Kelt Aradon, 1892. augusztus hó 30-án.

Dr. Barabás Béla,
ügyvéd.

Hazánk kedvelt és rendkívül szénsavdus

Szántói savanyu vize

kapható a kutkezelőség által megszabott igen előnyös áron az aradi raktárban

Flamm Lipót szállítónál,

valamint az összes fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

!! Kérjünk csak Szántói fröccsöt !!

424 24-35